

S d ě l e n í pro: odbornou veřejnost, výrobce, opravce, uživatele vah, dodavatele pokladních systémů a státní kontrolní orgány

Stanovisko 04/2015

Systémové řešení problematiky vah s neautomatickou činností (NAWI) propojených s pokladním systémem (POS) s použitím pro přímý prodej

Předmětem tohoto stanoviska je definování legislativního rámce pro řešení situace, kdy váhy s neautomatickou činností (NAWI) byly po uvedení na trh, případně i do provozu, dodatečně propojeny s pokladním systémem (POS), který plní některé funkce, pro něž jsou stanoveny požadavky ve směrnici 2009/23/ES „o vahách s neautomatickou činností“ a v daném právním rámci nalezení řešení pro „legalizaci“ formálního i technického metrologického stavu těchto instalací používaných pro tzv. přímý prodej.

Stanovisko 04/2015 svým obsahem navazuje na již vydaný dokument „Stanovisko k ověřování vah pro přímý prodej veřejnosti s EPOS“ ze dne 23. 3. 2015, určený odborné veřejnosti, opravcům, uživatelům vah, dodavatelům pokladních systémů a státním kontrolním orgánům.

S ohledem na potřebu vyřešení současného stavu v ČR, kdy byly v řadě aplikací identifikovány nekorektně na trh a do používání uvedené systémy NAWI s POS, byly přijaty následující základní atributy přístupu ČMI k této problematice:

- a) v případě NAWI provozovaných s POS, přičemž POS zajišťuje některou primární indikaci či funkci relevantní ve smyslu směrnice 2009/23/ES u vah pro *přímý prodej*, musí být systém NAWI + POS podroben posouzení shody podle směrnice 2009/23/ES, a to jak u vah, které jsou uváděny na trh a do provozu jako nové, tak u vah, které již byly uvedeny na trh a do provozu (bez POS) a mají být následně s POS propojovány a používány pro přímý prodej veřejnosti.

Poznámka 1: Pokud NAWI autonomně vytváří, realizuje a zobrazuje či tiskne všechny indikace a informace relevantní pro přímý prodej, takže POS pouze přejímá data pro případné další zpracování, ale tyto indikace nevytváří, netiskne účtenku apod., nejedná se o POS, na který by se vztahovaly požadavky směrnice a takový POS není ani předmětem řešení ve smyslu těchto závěrů.

Pro systém NAWI + POS v tomto případě platí:

- a1) systém NAWI + POS musí být podroben procesu posouzení shody, tedy ES ověření (modul F), resp. ES ověření jednotlivého výrobku (modul G), případně výrobce NAWI prohlašuje pro systém NAWI + POS shodu v rámci záruky jakosti (modul D), a to podle směrnice 2009/23/ES a prováděcího dokumentu WELMEC 2.2;

- a2) žadatele o ES ověření či ES ověření jednotlivého výrobku smí být buď výrobce NAWI nebo jeho zplnomocněný zástupce (pokud výrobce nepoužije schválený systém managementu podle modulu D);
- a3) výstupem této činnosti musí být ošetření NAWI v plném souladu se směrnicí, tedy:
- umístění označení „CE“ v provedení respektujícím požadavky směrnice,
 - umístění doplňkového metrologického označení (tj. symbolu „M“ na zeleném poli a *aktuálního dvojčíslí roku*) v provedení respektujícím požadavky směrnice,
 - umístění identifikačního čísla notifikované osoby (která schválila systém managementu zahrnující prohlašování shody NAWI + POS(!), nebo která provedla ES ověření NAWI + POS) v provedení respektujícím požadavky směrnice a
 - *vydání prohlášení výrobce NAWI o shodě se směrnicí výslovně formulované pro kombinaci příslušného modelu NAWI s příslušným typem POS; v případě, že je tento proces realizován u NAWI, které již dříve byly s určením pro přímý prodej veřejnosti uvedeny na trh (a byly označeny v souladu se směrnicí), musí výrobce původní (staré) označení vah odstranit a nahradit je výše uvedeným aktuálním;*

Poznámka 2: Z NAWI, které nebyly schváleny a uvedeny na trh s určením pro přímý prodej veřejnosti, nelze pouhým propojením s POS váhy pro přímý prodej veřejnosti vytvořit.

- a4) podmínkou pro prohlášení o shodě ad a3) je *existence zkušebního certifikátu pro typ použitého POS* vydaného ve smyslu dokumentu WELMEC 2.2 subjektem, který je notifikovanou osobou pro NAWI, a v případě modulu F nebo D výslovné uvedení způsobilosti příslušného použitého typu NAWI pro použití s POS příslušného použitého typu v *ES certifikátu schválení typu NAWI* (modul B);
- a5) nad rámec výše uvedených požadavků stanovených směrnicí se v případě, kdy systém NAWI s POS má být provozován v ČR, stanoví národní legislativou (OOP), že ihned po uvedení do provozu (de facto při uvedení do provozu) musí být v bezprostřední blízkosti výrobního štítku NAWI obsahujícího směrnicí stanovené informace, resp. vedle označení uvedených v bodě a3) umístěn štítek s uvedením značky (čísla) zkušebního certifikátu POS; tento štítek zajistí výrobce zajišťovací značkou;
- b) na hardwarový prostředek realizující POS v rámci systému NAWI s POS uvedeného do provozu, resp. provozovaného v ČR pro přímý prodej veřejnosti může metrologický orgán (ČMI) umístit informativní štítek, který obsahuje informace podle čl. 4.4 dokumentu WELMEC 2.2, pokud tak neučinil již výrobce NAWI či jeho zplnomocněný zástupce nebo jiný subjekt; tento štítek zajistí ČMI úřední značkou;
- c) u NAWI, které byly uvedeny na trh s prohlášením shody se směrnicí 2009/23/ES bez propojení s POS, a u nichž následně vznikl záměr je provozovat s POS, vždy dochází propojením s POS k tomu, že oproti původním funkcím NAWI realizuje POS některou z činností *tisk účtenky, tára, zobrazení informací o vážicím procesu či výpočet ceny*, na něž stanovuje směrnice 2009/23/ES tzv. *základní požadavky*, jejichž splnění by mělo být předmětem posouzení shody; protože však takto předmětem posouzení shody nebyly, jedná se o NAWI, jejichž *funkce byla podstatně změněna*, a tedy ve smyslu dokumentu *Blue Guide* podléhají novému posouzení shody - viz písm. a);

- d) v praxi může nastat situace, kdy *NAWI s POS byly regulérně uvedeny do provozu pro přímý prodej* (NAWI v zapojení s POS byly předmětem prohlášení shody se směrnicí), avšak následně došlo k havárii systému, v jejímž důsledku musí být nahrazena aplikace realizující POS znovu; pokud je takto znovu nainstalován stejný typ POS obsahující stejnou verzi legální části software, jako byl původní, není třeba realizovat nové posouzení shody, nýbrž proběhne *ověření stanoveného měřidla* podle národní právní úpravy metrologie po jeho opravě; s ohledem na to, že však vždy musí být alespoň na začátku provozování provedeny zkoušky regulérní komunikace NAWI a POS, zahrnují *v tomto případě zkoušky pro ověření NAWI i zkoušky pro přezkoušení kombinace NAWI + POS* podle WELMEC 2.2;
- e) pokud má být provedeno *standardní ověření systému NAWI + POS* po uplynutí platnosti předchozího ověření (či posouzení shody) či po servisním zásahu, provedou se zkoušky v rozsahu standardních zkoušek pro ověření NAWI *rozšířené pouze o identifikaci aktuálního POS a základní zkoušky komunikace NAWI s POS* v rozsahu stanoveném pro tento případ gestorem oboru hmotnost v ČMI;
- f) uživatel NAWI, které *byly uvedeny na trh s určením pro přímý prodej veřejnosti, avšak jako samostatné* (bez propojení s POS), načež byly propojeny s POS a jsou takto pro přímý prodej veřejnosti používány, používá váhy, jejichž funkce byly propojením s POS významně změněny a došlo k úpravě stanoveného měřidla, která mohla ovlivnit jeho metrologické vlastnosti, tedy zanikla platnost jeho ověření (resp. relevantnost posouzení shody) z důvodů podle ustanovení § 7 odst. 2 písm. b) vyhlášky č. 262/2000 Sb., v platném znění; tento *uživatel se používáním NAWI s POS pro přímý prodej v takové situaci dopouští porušení zákona o metrologii* sankcionovatelnému podle § 23 odst. 1 písm. b) zákona č. 505/1990 Sb., o metrologii, ve znění pozdějších předpisů, pokutou.

To platí i v případě, kdy by žadatel o ověření stanoveného měřidla podle § 9 zákona o metrologii uvedl metrologický orgán v omyl tím, že by předložil váhy k ověření mimo místo provozování (například na pracoviště v sídle ČMI či pracoviště opravce), přičemž by metrologickému orgánu zamlčel, že NAWI jsou provozovány s POS (takové váhy by nebyly opatřeny dodatečným štítkem podle odst. a5) resp. b) tohoto dokumentu, zajištěným zajišťovací značkou výrobce NAWI či úřední značkou ČMI).

Poznámka 3: Bude-li systém NAWI + POS používán pro přímý prodej uveden nejpozději do konce roku 2015 do stavu, který byl popsán ve „Stanovisku k ověřování vah pro přímý prodej veřejnosti s EPOS (ze dne 23. 3. 2015)“, tj. pracovník ČMI bude moci při splnění specifikovaných podmínek provést následné ověření váhy a označení pokladního systému informativním štítkem ČMI, nebude ČOI při výkonu dozoru nad trhem a ČMI při výkonu státního metrologického dozoru hodnotit takto používané NAWI jako nesoulad s právní úpravou.

Závěr:

Český metrologický institut (ČMI), jako orgán ověřující váhy s neautomatickou činností jakožto stanovená měřidla podle § 9 zákona o metrologii, přijal k nápravě neshodných stavů NAWI + POS v České republice konkrétní opatření a zásady, které specifikoval mimo jiné prostřednictvím „Stanoviska k ověřování vah pro přímý prodej veřejnosti s EPOS“ vydaného dne 23. 3. 2015. Tyto zásady a opatření zohledňují skutečnost, že pro realizaci opatření k nápravě je třeba uživatelům vah s EPOS poskytnout určitý čas (který však nemůže být neomezený), aby nezbytné kroky ve spolupráci s výrobcí, dodavateli apod. mohly být realizovány bez okamžitého zákazu provozování vah, který se ČMI nejeví nezbytný, neboť tímto dotčené váhy samy o sobě požadavky na správnost měření hmotnosti splňují, tedy nedochází k poškozování spotřebitele.

Pokud uživatel nekorektního systému NAWI + POS používaného pro přímý prodej uvede/zajistí uvedení neshodného systému NAWI + POS nejpozději do konce roku 2015 alespoň do stavu, který byl popsán ve „Stanovisku k ověřování vah pro přímý prodej veřejnosti s EPOS (ze dne 23. 3. 2015)“, tj. pracovník ČMI bude moci při splnění specifikovaných podmínek provést následné ověření váhy s určením pro přímý prodej veřejnosti a označení pokladního systému informativním štítkem ČMI, nebude ČOI při výkonu dozoru nad trhem a ČMI při výkonu státního metrologického dozoru takový stav hodnotit jako neshodný s právní úpravou. Avšak tento přístup ČMI bude uplatňován pouze **do konce roku 2015** s tím, že by mělo být dosaženo korektního stavu v této oblasti používání vah v období maximálně jedné doby platnosti ověření, aniž by byl vyvolán kolaps v obchodních jednotkách tímto problémem zřejmě nezaslouženě dotčených.

Pokud by systém NAWI + POS, neošetřený výše uvedeným způsobem, nebyl po 31. 12. 2015 uveden do souladu s právními předpisy způsobem uvedeným v této instrukci, ČMI v případě žádosti o jeho ověření jako stanoveného měřidla, resp. ověření NAWI jako stanoveného měřidla, takovou žádost zamítne.

Požadavky na ověření nekorektních „vah pro přímý prodej veřejnosti s EPOS“ uplatněné po 31. 12. 2015 nebudou akceptovány.

V Brně, dne 5. 6. 2015

Ing. František Staněk, PhD.

odborný ředitel pro legální metrologii

Český metrologický institut
Okružní 31
638 00 Brno
-8-